

NÆRINGS- OG HANDELSDEPARTEMENTET

Att: Avd.dir. Randi Wilhelmsen
Boks 8014 Dep
0030 Oslo

Oslo, 26. mars 2004

Deres ref: 200400519-1/PSN

Vår ref: Herman Thrap-Meyer / DOK-2004-00516

HØRING AV EUROPAKOMMISSJONENS FORSLAG TIL RAMMEDIREKTIV FOR TJENESTER

Viser til ovennevnte høring av 5. februar 2004 og har følgende kommentarer.

Rammedirektivet for tjenester favner vidt og dekker slik vi har forstått det, i utgangspunktet alle typer tjenester. Direktivforslaget vil derfor ha stor betydning for mange av HSHs medlemmer. HSH ønsker derfor å følge det videre arbeidet med direktivet, og bidra med synspunkter og innspill i det nasjonale arbeidet.

På det nåværende tidspunkt synes vi det er vanskelig å vurdere hvilke konsekvenser direktivet vil ha for virksomheter i ulike bransjer og sektorer. Vi ser derfor et behov for at norske myndigheter foretar en kartlegging av hvilke bransjer/sektorer som omfattes av hvilke bestemmelser i direktivforslaget. En slik kartlegging vil gjøre det lettere å gi mer konkrete synspunkter og innspill i den videre behandlingen av direktivet og i forbindelse med implementeringen av direktivet i nasjonal lovgivning. Vi er kjent med at NHO ønsker en slik kartlegging, og støtter derfor NHOs forslag.

Våre kommentarer i denne runden vil derfor omhandle hvilke prinsipper vi synes er viktige, hva vi oppfatter som uklart i direktivforslaget og noen synspunkter på arbeidet med direktivforslaget framover.

Generelt

HSH synes det er positivt at vi får dette direktivet, og vi slutter oss til de generelle prinsipper som er nedfelt i direktivet. I og med at fri flyt av tjenester jo allerede er en del av felleskapsregelverket og utgjør en del av det indre marked, så oppfatter vi dette direktivforslaget som en presisering av gjeldende rett. Formålet med direktivet er således å bidra til at medlemslandene i større grad etterlever gjeldende EU-rett.

Hvis den ambisiøse målsettingen fra Lisboa-møtet om at EU innen 2010 skal være verdens ledende økonomiske enhet, må også fri flyt av tjenester være en realitet. Tjenesteytende sektor står for 67% av BNP og enda mer når det gjelder sysselsettingen, og har således stor økonomisk betydning i hvert medlemsland. Men for tjenestesektoren finnes det fortsatt en rekke hindringer som gjør at man ikke har fått utnyttet potensialet for økt verdiskaping og sysselsetting gjennom

grenseoverskridende handel med tjenester og/eller etablering av tjenesteproduksjon på tvers av landegrensene.

Vi er derfor svært positiv til at Kommisjonen nå ønsker å fjerne en rekke lovmessige og administrative barrierer som gjør at dette potensialet kan frigjøres. Dette er et arbeid som må prioriteres, og vi er derfor fornøyd med at Kommisjonen har laget en tidsplan for gjennomføringen av direktivet. I den sammenheng vil vi peke på at dersom direktivet skal få noen betydning så stiller det store krav til medlemslandenes vilje til å ta inn bestemmelsene i nasjonal lovgivning og følge opp at de etterleves.

HSH støtter framgangsmetoden som skisseres for gjennomføringen av direktivet. Vi tror at en gradvis implementering av direktivet hvor innsatsen først settes inn på å fjerne hindringer som kan avvikles innen kort tid er riktig vei å gå. I forbindelse med øvrige hindringer støtter vi at man legger opp til en prosess for evaluering, høring og supplerende harmonisering med hensyn til spesifikke anliggender: en slik prosess vil muliggjøre en omfattende, koordinert modernisering av nasjonale bestemmelser om tjenesteyting. Dette er viktig dersom det skal bli et reelt indre marked for tjenester innen 2010.

Vi vil understreke at vi er svært opptatt av at norske myndigheter legger vekt på at norske tjenesteprodusenter ikke må forholde seg til strengere regelverk enn tjenesteprodusenter fra andre medlemsland, noe som vil være en diskriminering av norske tjenesteleverandører. Dette vil trolig kreve en harmonisering av norsk regelverk mot andre medlemslands regelverk på noen områder, reklame er f eks ett område.

Punkter i direktivforslaget vi vil framheve

HSH er opptatt av å fjerne byråkratiske hindringer og forenkle regelverk for å lette den administrative byrden for virksomhetene. Særlig vil dette være viktig for små og mellomstore virksomheters (SMB) mulighet til å handle med tjenester på tvers av landegrensene og eventuelt etablere seg i andre medlemsland. Vi vil derfor framheve viktigheten av følgende punkter i direktivforslagets innledende merknader: nr. 24 som skisserer administrative forenklinger for SMB og nr. 25 som skisserer nødvendige tiltak medlemslandene bør gjennomføre for å realisere målet om fri flyt av tjenester. Å fjerne mangfoldet av ulike nasjonale bestemmelser, administrative krav og dobbelt tilsyn er viktig for å senke omkostningene som ofte skremmer virksomhetene fra grenseoverskridende aktiviteter.

Forslaget om "single points of contact" er meget godt. Det vil være en klar administrativ lettelse for virksomhetene dersom de kan innhente alle nødvendige opplysninger og avvikle alle formaliteter gjennom ett enkelt kontaktpunkt i stedet for via mangfoldige myndigheter. For å sikre at dette blir mulig må medlemslandene avskaffe urimelige dokumentasjonskrav ved å begrense antall dokumenter som etterspørres.

Nærmere om enkelte forhold i direktivforslaget

- *Anvendelsesområde*

Vi merker oss at direktivforslaget dekker alle tjenester som leveres forbrukere og virksomheter med unntak av tjenesteytelser som vederlagsfritt leveres direkte av offentlige myndigheter som ledd i sosiale, kulturelle, utdanningsmessige eller rettslige forpliktelser. Helsetjenester er

imidlertid inkludert. Dette gjør det noe uklart om offentlige tjenester er omfattet av direktivet og hvordan direktivet forholder seg til private tilbydere av offentlige tjenester. Vi håper norske myndigheter kan komme med en avklaring på dette punktet – hvilke sektorer berøres av hvilke bestemmelser i direktivforslaget. Dette er et viktig punkt for oss siden vi organiserer private, ideelle tjenesteleverandører innen for helse, utdanning og kultur.

- *Prinsippet om opprinnelsesland*

Opprinnelseslandprinsippet betyr at dersom en tjenestetilbyder er godkjent/autorisert i et EU-land skal denne godkjennelsen være gyldig i alle EØS-land. Et slikt prinsipp er viktig for å få realisert fri flyt av tjenester. HSH er derfor i utgangspunktet positiv til prinsippet. Vi ser imidlertid at gjennomføringen vil være mer komplisert på noen områder enn andre – og i noen tilfeller kanskje heller ikke ønskelig. Men dette synes å være i varetatt gjennom de mange unntaksbestemmelsene – først og fremst relatert til unntak fra gjensidig godkjenning med begrunnelse i hensynet til offentlig orden, helse, miljø og sikkerhet. Vår tolkning av punkt 44 i innledende merknader er således at et medlemsland kan forby en tjeneste selv om den ikke er forbudt i et annet medlemsland dersom forbudet begrunnes/rettfærdiggjøres av hensyn til offentlig politikk, offentlig sikkerhet eller helse.

Et annet unntak fra opprinnelseslandprinsippet er "posting" of workers for å utføre tjenester i andre medlemsland. Det betyr at minstestandardene mht arbeidsbetingelser i de landene hvor arbeidere "is posted" må respekteres (jf. direktiv 96/71/EC om "posting of workers"). Dette reduserer risikoen for sosial dumping. Det er også listet opp mange andre unntak i artikkel 17, 18 og 19.

Dette viser at det finnes en rekke muligheter for det enkelte medlemsland til å verne om sentrale nasjonale samfunnsinteresser. Det er viktig, men vi vil samtidig understreke at unntakene bør begrenses til områder hvor det er strengt nødvendig, ellers kan dette bidra til å undergrave muligheten for å nå det ambisiøse målet om fri flyt av tjenester.

På dette stadiet synes vi det er vanskelig å si noe mer konkret om omfanget av opprinnelseslandprinsippet. Det er viktig at norske myndigheter gir en grundig vurdering av hvilke konsekvenser dette kan få for ulike sektorer/bransjer i Norge.

- *Ett kontaktpunkt*

HSH synes det er vært positivt at direktivet legger opp til at det skal være ett sted man skal henvende seg for å oppnå den dokumentasjon og autorisasjon som kreves for å tilby tjenester i et annet land. Vi forstår dette dit hen at det skal være en myndighet i hvert land som får ansvaret, men at denne igjen kan delegerer utførelsen av denne service til eksisterende lokal enheter. Siden direktivet er så omfattende vil det måtte stilles store kompetansekrav (i dybde og bredde) til kontaktpunktet. Man bør derfor se på hvordan en kan organisere dette på en hensiktsmessig måte som gjør det enkelt for virksomhetene å få ordnet alle nødvendige ærender på ett sted, og til kortest mulig saksbehandlingstid.

En ett-kontaktpunktordning vil føre til spart tid og penger og fremfor alt hjelpe SMB-er som ikke besitter den samme ekspertise på etablering i ukjente land og miljøer som større firmaer har. Virksomhetene kan således konsentrere seg om de faglige og kommersielle aspektene og bli spart for det byråkratiske papirarbeidet. Som et ledd i å forenkle virksomhetenes tilgang på informasjon og for å lette prosedyrene mht innhenting av tillatelser og autorisasjoner synes vi det er positivt at direktivet presiserer at alle nødvendige opplysninger skal gjøres tilgjengelig elektronisk.

- *Overvåkning*

Direktivforslaget skal sikre at nasjonale myndigheter utveksler opplysninger og inngår tettere samarbeid med henlegg på å erstatte den nåværende dobbelbelastning av nasjonale bestemmelser og kontroller med et mer enhetlig og næringsvennlig system. Dette er viktig for å skape større tillit mellom medlemslandene til at det føres tilstrekkelig tilsyn med tjenesteyterne i deres hjemland. Det ser vi som sentrale nasjonale tiltak for å gjøre det enklere for virksomhetene å drive grenseoverskridende aktiviteter.

Direktivet legger opp til at det er myndighetene i tjenesteleverandørens hjemland som er ansvarlig for å overvåke og kontrollere at leverandøren oppfyller gjeldende krav. Det er rimelig. Men det synes problematisk at også tjenesteyterens hjemland skal være kontrollansvarlig når tjenesteyteren utfører tjenesten i et annet land. Det skal være et gjensidig kontroll/inspeksjonssamarbeid mellom landene når tjenesteyteren flytter midlertidig til et annet land og i noen tilfeller skal det midlertidige vertslandet kunne utføre kontroller på eget initiativ forutsatt at disse er basert på "mereley factual checks". Her er det behov for en klargjøring. I likhet med NHO mener vi det er behov for en 1) avklaring av hvor langt opprinnelseslandets ansvar skal gå når tjenesteyteren tilbyr tjenesten i et annet land, 2) hva som menes med midlertidig flytting – herunder tidsaspektet og 3) hva defineres som "mereley factual checks"

- *Utestasjonering av arbeidstakere*

Utestasjonering av arbeidstakere – herunder nøkkelpersonale som f eks opplæringsansvarlig – benyttes ved utenlandsetablering av varehandelsbedrifter.

Artikkel 24 omhandler overvåkning og opplysningsplikt i forbindelse med utestasjonering av arbeidstakere – såkalt "posting of workers". Her ser vi et behov for nærmere avklaring av punkt 2 som omhandler opplysningsplikten. Her er vi enig med NHO i at det er en fordel om bestemmelsen kan tolkes slik at opplysningene først skal gis på forespørsel fra vertslandet, og at det er ikke nødvendig med en forhåndsregistrering som en har i dag. For øvrig bør det konkretiseres hvor lang utestasjoneringen skal være før opplysningsplikten utløses, da det synes unaturlig å ha en detaljert opplysningsplikt for oppdrag av kort varighet – i noen tilfeller kanskje noen få dager.

Oppfølging videre:

HSH vil som nevnt innledningsvis oppfordre norske myndigheter til å kartlegge hvilke bransjer som blir berørt og hvordan gjennom dette direktivforslaget. Særlig synes vi det er viktig å få belyst konsekvensene av opprinnelseslandprinsippet – og hva dette betyr for konkurransesituasjonen for norske tjenesteleverandører. Som et ledd i forberedelsene til en regulering vil Kommisjonen offentlig gjøre en konsekvensanalyse vedrørende direktivforslaget. Vi mener det er behov for å gjøre dette også for Norges vedkommende. Dette kan f eks skje gjennom en tverrdepartemental arbeidsgruppe i samarbeid med bl a representanter fra næringsliv og arbeidsliv. HSH vil gjerne delta i det videre arbeidet med direktivforslaget.

EU/EØS landenes kartlegging og evaluering av nasjonale lover og forskrifter vil bli viktig for å skape tillit mellom de ulike medlemslandene. Norge bør delta aktivt i dette arbeidet. Økt tillit til hverandres lovgivning vil være svært viktig for å nå de ambisiøse målene som ligger i dette direktivforslaget.

HSH vil oppfordre norsk myndigheter til å ha tett oppfølging av EUs videre arbeid med direktivforsalget

Vennlig hilsen

**HANDELS- OG SERVICENÆRINGENS
HOVEDORGANISASJON**

Sissel J. Monsvold
Sissel J. Monsvold
Seksjonsleder

Herman Thrapp-Meyer
Herman Thrapp-Meyer
Spesialrådgiver